

Sygn. akt VU 444/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 marca 2017 r.

Sąd Rejonowy w Rybniku, V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSR Wiesław Jakubiec

Sędziowie/Ławnicy: -/-

Protokolant : st. sekr. sądowy Aldona Fojcik

po rozpoznaniu w dniu 7 marca 2017 r. w Rybniku

na rozprawie

sprawy P. J.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.

o jednorazowe odszkodowanie

na skutek odwołania P. J.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.

z dnia 26 sierpnia 2015 r., znak: (...)

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje ubezpieczonemu P. J. prawo do jednorazowego odszkodowania w kwocie 4.542,00 zł (cztery tysiące pięćset czterdzieści dwa złote 00/100), odpowiadającej 6% stałego uszczerbku na zdrowiu, doznanego przez ubezpieczonego wskutek wypadku przy pracy z dnia 18 stycznia 2014 r.

Sygn. akt V U 444/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 26 sierpnia 2015 roku, znak (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. odmówił ubezpieczonemu P. J. prawa do jednorazowego odszkodowania. W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, iż uznał zdarzenie z dnia 18 stycznia 2014 roku za wypadek przy pracy, jednakże ubezpieczony naruszył rażąco przepisy o ochronie życia i zdrowia, co jest podstawą do wyłączenia prawa do świadczeń z ustawy wypadkowej. Zgodnie z wyrokiem nakazowym Sądu Rejonowego w Wodzisławiu Śląskim z dnia 13 marca 2014 roku wyłączną przyczyną wypadku było niezachowanie przez ubezpieczonego należytej ostrożności polegającej na dostosowaniu prędkości do warunków ruchu, w wyniku czego utracił on panowanie nad pojazdem i wywrócił go powodując zagrożenie bezpieczeństwa dla pasażerów. (vide akta organu rentowego tom I)

W odwołaniu ubezpieczony wniósł o przyznanie jednorazowego odszkodowania w wysokości 6%. Podniósł, iż jego zachowanie nie było celowe. (vide k.2, 89)

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie i podtrzymał stanowisko wyrażone w decyzji. (vide k.3-3 verte)

Sąd ustalił, co następuje:

Ubezpieczony P. J. jest zatrudniony w (...) K. P. w M. na stanowisku operatora ładowarki. W dniu 18 stycznia 2014 roku ok. godz. 6:20 wraz z innymi pracownikami wyjechał samochodem służbowym z siedziby pracodawcy i udał się do J., gdzie miał wykonywać prace brukarskie. Ubezpieczony był kierowcą pojazdu. Ok. godz. 6:40 doszło do wypadku drogowego. Ubezpieczony kierując pojazdem na łuku wpadł w poślizg, co doprowadziło do wywrócenia pojazdu, a następnie wbiciu go w skarpę. W wyniku wypadku ubezpieczony doznał złamania trzony kręgu L1/L2 oraz złamań obejmujących inne kombinacje ciała.

Zespół powypadkowy uznał zdarzenie za wypadek przy pracy, którego przyczyną było niedostosowanie prędkości jazdy do warunków drogowych, w wyniku czego pojazd wpadł w poślizg i uległ wywróceniu, a następnie zatrzymania na skarpie. Jednocześnie, zespół powypadkowy nie stwierdził, iż wyłączną przyczyną wypadku było naruszenie przez ubezpieczonego przepisów dotyczących ochrony życia i zdrowia spowodowane przez niego umyślnie lub wskutek rażącego niedbalstwa.

Dowód: protokół nr (...), dokumentacja medyczna – akta organu rentowego tom II k.3-5, 16; przesłuchanie stron – ubezpieczonego k.16 verte-17

Przebyte złamanie trzonów kręgów L1/L2 z ich sklinowaceniem spowodowało powstanie stałego uszczerbku na zdrowiu w wysokości 6%. Mimo utrzymującej się tkliwości palpacyjnej miejscowej z wiarygodnym przewlekłym zespołem bólowym nie doszło do ograniczenia ruchomości kręgów.

Doznane skręcenie odcinka szyjnego kręgosłupa, skręcenie nadgarstka prawego oraz złamanie głowy i szyjki kości ramiennej prawej nie spowodowały zmian pourazowych i zaburzeń funkcji, a w konsekwencji uszczerbku na zdrowiu. Wobec niewykonania pełnej diagnostyki brak także możliwości stwierdzenia uszczerbku w związku z dysfunkcją prawej kończyny górnej.

Dowód: wspólna opinia biegłych sądowych ortopedy lek. J. D. oraz neurologa lek. med. M. W. k.67-68; dokumentacja medyczna – płyty CD

Ubezpieczony wystąpił o ustalenie procentowego uszczerbku na zdrowiu w związku z wypadkiem przy pracy do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R..

Dowód: pismo ubezpieczonego z 19 sierpnia 2015 roku – akta organu rentowego tom I

Decyzją z dnia 26 sierpnia 2015 roku, znak (...) organ rentowy odmówił ubezpieczonemu prawa do jednorazowego odszkodowania. W uzasadnieniu wskazał, iż uznał zdarzenie z dnia 18 stycznia 2014 roku za wypadek przy pracy, jednakże ubezpieczony naruszył rażąco przepisy o ochronie życia i zdrowia, co jest podstawą do wyłączenia prawa do świadczeń z ustawy wypadkowej. Zgodnie z wyrokiem nakazowym Sądu Rejonowego w Wodzisławiu Śląskim z dnia 13 marca 2014 roku wyłączną przyczyną wypadku było niezachowanie przez ubezpieczonego należytej ostrożności polegającej na dostosowaniu prędkości do warunków ruchu, w wyniku czego utracił on panowanie nad pojazdem i wywrócił go powodując zagrożenie bezpieczeństwa dla pasażerów.

Dowód: decyzja organu rentowego z 26 sierpnia 2015 roku – akta organu rentowego tom I

W związku z ww. wypadkiem przeciwko ubezpieczonemu toczyło się postępowanie w sprawie o wykroczenie. Ubezpieczony został obwiniony o to, iż kierując pojazdem nie zachował należytej ostrożności polegającej na dostosowaniu prędkości do warunków, w jakich odbywał się ruch, w wyniku czego utracił panowanie nad pojazdem i wywrócił go powodując zagrożenie bezpieczeństwa dla przewożonych pasażerów, tj. o wykroczenie z art. 86 § 1 k.w.

Prawomocnym wyrokiem nakazowym z dnia 13 marca 2014 roku. sygn. akt VI W 106/14 Sąd Rejonowy w Wodzisławiu Śląskim uznał ubezpieczonego za winnego popełnienia wykroczenia i wymierzył mu karę grzywny w kwocie 400 zł. Sąd przyjął, iż okoliczności czynu i wina ubezpieczonego nie budziły wątpliwości.

Dowód: wniosek o ukaranie, notatka urzędowa z 18 stycznia 2014 roku, protokół oględzin miejsca wypadku, wyrok z 13 marca 2014 roku, zarządzenie wykonania wyroku – akta Sądu Rejonowego w Wodzisławiu Śląskim, sygn. VI W 106/14 k.3-3 verte, 6-9 verte, 25-25 verte, 29-30

Mimo wyroku skazującego brak podstaw do stwierdzenia, iż ubezpieczony dopuścił się rażącego naruszenia przepisów ruchu drogowego, w tym naruszenia kwalifikowanego stopnia ostrożności, a w szczególności jazdy z nadmierną i niebezpieczną prędkością.

W miejscu zdarzenia w rzeczywistości mogły występować znacznie gorsze warunki od opisanych w protokole sporządzonym ok. 1,5 godz. po wypadku. W protokole wskazano, iż do zdarzenia doszło w warunkach ograniczonej widoczności, tj. w warunkach mgły przy temperaturze powietrza wynoszącej 0°C i temperaturze przy gruncie 2°C, a także przy mokrej nawierzchni jezdni. Jednakże, ok. godz. 6:40 temperatura powietrza mogła być nieco niższa. Warunki te mogły być także znacznie gorsze na odcinku poprzedzającym miejsce zdarzenia. Rodzaj i zakres uszkodzeń oraz przebieg przemieszczenia się pojazdu po poboczu nie potwierdzają przy tym, iż prędkość pojazdu była większa niż administracyjnie dozwolona. Nadto, pojazd posiadał tylny napęd i nie był załadowany, lecz dociążony jedynie wagą pasażerów znajdujących się z przodu. W pojeździe były także zamontowane nowe opony, które nie osiągają pełnej przyczepności do chwili przytarcia i usunięcia warstwy ze środkiem chemicznym stosowanym przy ich produkcji. Jednocześnie, w dniu wypadku powoda w powiecie (...), w którym doszło do zdarzenia, miały miejsce inne kolizje i zdarzenia drogowe spowodowane niekorzystnymi warunkami atmosferycznymi.

Dowód: opinia biegłego sądowego ds. rekonstrukcji wypadków drogowych mgr W. K. k.28-35; przesłuchanie stron – ubezpieczonego k.16 verte-17

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o zgromadzony w sprawie materiał dowodowy w postaci ww. dokumentów, które Sąd uznał za wiarygodne, wzajemnie ze sobą korelujące i rzeczowe, a także w oparciu o dowód ze wspólnej opinii biegłych sądowych ortopedy J. D. oraz neurologa M. W., opinii biegłego sądowego ds. rekonstrukcji wypadków drogowych W. K. oraz dowód z przesłuchania stron ograniczony do przesłuchania ubezpieczonego, które wraz z dowodami z dokumentów wzajemnie się uzupełniają tworząc wyrazisty obraz całości sprawy.

Sąd nie podzielił zastrzeżeń do opinii biegłego W. K. zgłoszonych przez organ rentowy, który kwestionował wnioski biegłego o braku rażącego naruszenia przepisów ruchu drogowego przez ubezpieczonego. Organ rentowy podnosił, iż ubezpieczony powinien zachować szczególną ostrożność w czasie jazdy w warunkach mgły, lecz nie dostosował się do tego wymogu i jechał z prędkością przekraczającą dozwoloną (vide k.45-45 verte). Jednakże, okoliczności jazdy z prędkością powyżej dozwolonej nie zostały potwierdzone pozostałymi dowodami przeprowadzonymi w sprawie. Co więcej, klarowny i spójny wywód logiczny poczyniony przez biegłego w treści opinii wskazuje, iż rodzaj i zakres uszkodzeń oraz przebieg przemieszczenia się pojazdu nie potwierdzają, aby prędkość pojazdu rzeczywiście była większa niż dozwolona. Jednocześnie, podkreślenia wymaga, iż żadna ze stron nie wносиła jakichkolwiek zastrzeżeń do opinii biegłych J. D. oraz M. W..

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Organ rentowy kwestionował prawo ubezpieczonego do jednorazowego odszkodowania z ubezpieczenia wypadkowego z uwagi na uznanie, iż do wypadku przy pracy doszło wskutek rażącego naruszenia przez ubezpieczonego przepisów o ochronie życia i zdrowia. Ubezpieczony podnosił, iż jego zachowanie nie było celowe.

Zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 4 oraz art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz.U. z 2009 r., nr 167 poz. 1322 j.t. ze zm.) ubezpieczonemu, który wskutek wypadku przy pracy lub choroby zawodowej doznał stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu, przysługuje jednorazowe odszkodowanie.

Jednocześnie, art. 21 ust. 1 ustawy wypadkowej stanowi, iż świadczenia z ubezpieczenia wypadkowego nie przysługują ubezpieczonemu, gdy wyłączną przyczyną wypadków, o których mowa w art. 3, było udowodnione naruszenie przez ubezpieczonego przepisów dotyczących ochrony życia i zdrowia, spowodowane przez niego umyślnie lub wskutek rażącego niedbalstwa.

W orzecznictwie słusznie przyjmuje się, iż rażące niedbalstwo jest zachowaniem graniczącym z umyślnością, ale zarazem takim, które nie daje podstaw do przypisania pracownikowi zamiaru skierowanego na popełnienie czynu. Przez działanie z rażącym niedbalstwem należy rozumieć między innymi sytuacje, w których poszkodowany pracownik zdaje sobie sprawę z grożącego mu niebezpieczeństwa, gdyż zwykle ono występuje w danych okolicznościach faktycznych, tak że każdy człowiek o przeciętnej przezorności ocenia je jako ewidentne – a mimo to, z naruszeniem przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy, naraża się na to niebezpieczeństwo, ignorując następstwa własnego zachowania się. Niedbalstwo pracownika jako wyłączna przyczyna wypadku przy pracy wyłącza prawo do świadczeń z ubezpieczenia wypadkowego tylko wtedy, gdy miało charakter rażący, a więc graniczyło z umyślnością (zob. wyr. Sądu Najwyższego z dnia 4 grudnia 2008 r., II UK 106/08, LEX nr 580246; podobnie wyr. Sądu Najwyższego z dnia 30 listopada 1999 r., II UKN 221/99, OSNP 2001/6/205, OSP 2001/11/169; wyr. Sądu Najwyższego z dnia 6 sierpnia 1976 r., III PRN 19/76, OSNC 1977/3/55).

Nadto, winę lub rażące niedbalstwo pracownika poszkodowanego w wypadku przy pracy należy konkretnie udowodnić. Nie wystarczy wykazanie nieprzestrzegania przepisów bhp (zob. wyr. Sądu Najwyższego z dnia 23 listopada 2004 r., II UK 30/04, M.P.Pr. (...)). Organ rentowy odmawiając ubezpieczonemu świadczeń z ubezpieczenia wypadkowego, nie może skutecznie powoływać się na prawomocny wyrok skazujący ubezpieczonego za wykroczenie bez udowodnienia przesłanek z art. 21 ust. 1 ustawy wypadkowej (zob. wyr. Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 26 lipca 2011 r., III AUa 951/10, OSAŁ 2011/3/28).

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym (Dz.U. z 2012 r. poz. 1137 ze zm.) kierujący pojazdem jest obowiązany jechać z prędkością zapewniającą panowanie nad pojazdem, z uwzględnieniem warunków, w jakich ruch się odbywa, a w szczególności: rzeźby terenu, stanu i widoczności drogi, stanu i ładunku pojazdu, warunków atmosferycznych i natężenia ruchu (art. 19 ust. 1). Nadto, jest obowiązany zachować szczególną ostrożność w czasie jazdy w warunkach zmniejszonej przejrzystości powietrza, spowodowanej mgłą, opadami atmosferycznymi lub innymi przyczynami (art. 30 ust. 1).

Szczególna ostrożność oznacza ostrożność polegającą na zwiększeniu uwagi i dostosowaniu zachowania uczestnika ruchu do warunków i sytuacji zmieniających się na drodze, w stopniu umożliwiającym odpowiednio szybkie reagowanie (art. 2 pkt 22).

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy stwierdzić należy, iż wypadek przy pracy nie miał miejsca w okolicznościach uzasadniających pozbawienie ubezpieczonego prawa do świadczeń z ubezpieczenia wypadkowego. Przeprowadzone postępowanie dowodowe wykazało, iż mimo prawomocnego wyroku skazującego za wykroczenie brak podstaw do stwierdzenia, iż wyłączną przyczyną wypadku przy pracy było naruszenie przez ubezpieczonego przepisów dotyczących ochrony życia i zdrowia w sposób umyślny lub wskutek rażącego niedbalstwa.

Zgromadzony materiał dowodowy nie wskazuje, by doszło do rażącego naruszenia przepisów ruchu drogowego, w tym naruszenia kwalifikowanego stopnia ostrożności, a w szczególności jazdy z nadmierną i niebezpieczną prędkością. Rodzaj i zakres uszkodzeń oraz przebieg przemieszczenia się pojazdu po poboczu nie potwierdzają bowiem, by w chwili wypadku prędkość pojazdu była rzeczywiście większa niż administracyjnie dozwolona.

Nadto, okoliczności faktyczne sprawy dają uzasadnione podstawy do stwierdzenia, iż zachowanie ubezpieczonego nie było wyłączną przyczyną zdarzenia. W policyjnym protokole wskazano, iż do zdarzenia doszło w warunkach ograniczonej widoczności, tj. w warunkach mgły przy temperaturze powietrza wynoszącej 0°C i temperaturze przy gruncie 2°C, a także przy mokrej nawierzchni jezdni. Jednakże, protokół ten został sporządzony po ok. 1,5 godz. od wypadku. W chwili zdarzenia mogły występować warunki znacznie gorsze od opisanych, w szczególności ok. godz. 6:40 temperatura powietrza mogła być niższa niż wskazane 0°C. Jednocześnie, w dniu wypadku przy pracy w powiecie (...) miały miejsce także inne kolizje i zdarzenia drogowe spowodowane niekorzystnymi warunkami atmosferycznymi. Nie bez znaczenia są przy tym okoliczności dociążenia jedynie przedniej osi pojazdu i jego wyposażenia w świeże ogumienie. Nierówne rozłożenie ciężaru musiało mieć wpływ na stabilność pojazdu w trudnych warunkach pogodowych. Nowe opony nie osiągają natomiast pełnej przyczepności do chwili przytarcia i usunięcia warstwy ze środkiem chemicznym stosowanym przy ich produkcji, co w niekorzystnych warunków atmosferycznych uznać należy za okoliczność podnoszącą ryzyko wystąpienia zdarzenia drogowego.

Ciężkie warunki pogodowe oraz naruszona stabilność pojazdu połączone z ogumieniem, które nie osiągnęło jeszcze pełnej przyczepności muszą prowadzić do wniosku, iż okoliczności te stanowiły współprzyczynę wypadku przy pracy. Jednocześnie, okoliczności te nie leżały po stronie ubezpieczonego, natomiast występowanie jakiegokolwiek współprzyczyny wypadku uniemożliwia stosowanie konstrukcji utraty prawa do świadczeń w myśl art. 21 ust. 1 ustawy wypadkowej, albowiem z tego punktu widzenia nie ma znaczenia ani to, która z przyczyn wypadku miała większy ciężar gatunkowy, ani to, w jakim ewentualnie zakresie ubezpieczony przyczynił się do zdarzenia. Istotne jest jedynie, że istniały także inne przyczyny wypadku, niż ewentualne zawinienie ubezpieczonego (zob. wyr. Sądu Najwyższego z dnia 3 grudnia 2013 r., II UK 169/13, LEX nr 1421810).

Zgodnie z art. 11 ust. 2 i 3 ustawy wypadkowej, za stały uszczerbek na zdrowiu uważa się takie naruszenie sprawności organizmu, które powoduje upośledzenie czynności organizmu nierokujące poprawy, natomiast za uszczerbek długotrwały – naruszenie sprawności organizmu, które powoduje upośledzenie czynności organizmu na okres przekraczający 6 miesięcy, mogące ulec poprawie.

Przepis art. 12 ust. 1 ustawy stanowi, iż jednorazowe odszkodowanie przysługuje w wysokości 20 % przeciętnego wynagrodzenia za każdy procent stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu, z zastrzeżeniem art. 55 ust. 1. Z kolei ust. 5 tego artykułu wskazuje, iż do ustalenia wysokości jednorazowego odszkodowania, o którym mowa w ust. 1-4, przyjmuje się przeciętne wynagrodzenie obowiązujące w dniu wydania decyzji, o której mowa w art. 15 ustawy.

Na podstawie załącznika do Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 grudnia 2002 r. w sprawie szczegółowych zasad orzekania o stałym lub długotrwałym uszczerbku na zdrowiu, trybu postępowania przy ustalaniu tego uszczerbku oraz postępowania o wypłatę jednorazowego odszkodowania (Dz.U. z 2013 r., poz. 954 j.t.) wysokość stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu ubezpieczonego, u którego stwierdzono izolowane uszkodzenia wyrostków poprzecznych, wyrostków ościстых wynosi w zależności od ich liczby i zaburzeń funkcji od 3 do 10%.

Jak stanowi pkt 1 Obwieszczenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 26 lutego 2015 r. w sprawie wysokości kwot jednorazowych odszkodowań z tytułu wypadku przy pracy lub choroby zawodowej (M.P. z 2015 r. poz. 251) w okresie od dnia 1 kwietnia 2015 roku do dnia 31 marca 2016 roku kwota jednorazowego odszkodowania z tytułu wypadku przy pracy lub choroby zawodowej wynosi 757 zł za każdy procent stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu.

Przebyte leczenie nie przywróciło pełnej sprawności ubezpieczonego. Złamanie trzonów kręgów L1/L2 z ich sklinowaceniem spowodowało powstanie stałego uszczerbku na zdrowiu w wysokości 6%. Mimo utrzymującej się tkliwości palpacyjnej miejscowej oraz wiarygodnym przewlekłym zespołem bólowym nie doszło do ograniczenia ruchomości kręgów. Jednocześnie, doznane skręcenie odcinka szyjnego kręgosłupa, skręcenie nadgarstka prawego oraz złamanie głowy i szyjki kości ramiennej prawej nie spowodowały zmian pourazowych i zaburzeń funkcji, a w konsekwencji uszczerbku na zdrowiu. Wobec niewykonania pełnej diagnostyki brak także możliwości stwierdzenia uszczerbku w związku z dysfunkcją prawej kończyny górnej.

Ustalając wysokość uszczerbku na zdrowiu Sąd w pełni podzielił wspólną opinię biegłych sądowych ortopedy J. D. oraz neurologa M. W., jako wydane przez osoby będące specjalistami w zakresie schorzeń występujących u ubezpieczonej. Jednocześnie, podkreślenia wymaga, iż żadna ze stron nie wносиła jakichkolwiek zastrzeżeń do opinii biegłych J. D. oraz M. W..

Mając na uwadze powyższe ustalenia faktyczne oraz rozważania prawne, na podstawie cytowanych przepisów i art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., Sąd zmienił zaskarżoną decyzję, w ten sposób, iż przyznał ubezpieczonemu prawo do jednorazowego odszkodowania w kwocie 4542 zł odpowiadającej 6% stałemu uszczerbkowi na zdrowiu doznanemu wskutek wypadku przy pracy z dnia 18 stycznia 2014 roku.